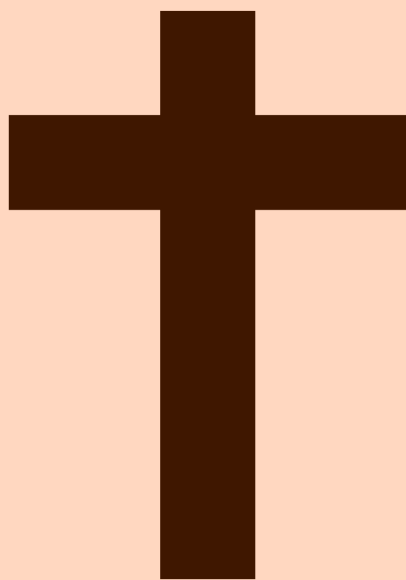

Veqaura Baibel

Portions of the New Testament in the Veqaura (Meauna)
dialect of the Omwunra-Toqura (South Tairora) language of
Papua New Guinea

Veqaura Baibel
Portions of the New Testament in the Veqaura (Meauna) dialect of the
Omwunra-Toqura (South Tairora) language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Veqaura long Niugini

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Veqaura (Omwunra-Toqura or South Tairora)

Dialect: Veqaura (Meauna)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-03-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 12 Dec 2025
7f17bf7b-ed7f-57a2-89c1-2b7308ad99ef

Contents

Matiu	1
MAAKI	7
RUKI	14
IONI	21

Matiu

13

Sia suqe si sukura uiti tutoraqi pisorara tura

²⁴ Sisasiva mwariro mwo kuaqaa nuase nraase qora timwa nyiro tiro, Kotiva nraase qoraqaa naqisiariva vasirero mwaa kuara votaama vaiso. Vainti mwovano suqe si sukura uiti suku nrai vutaqi mwara tuse

²⁵ uro enaqi nrai nramwunaavaqa vaite mwauvaro mwira nramwutaa mwovano nrinero uiti tutoraqi kuankusa suku sia suqe si sukura pisorave. (Mwi kuankusava vasirero mwira ituvaqa mwira aqavaqa uiti ituvaqa aqavaqa nkuaa qarama vaisaro mwi kuankusara tavavano aasu sia mwitaama uiti tava votaama vairave.)

²⁶ Mwira nramwutaavano sia suqe si sukura mwira vutaqi pise vuvaro uitivano kuankusa vaqamase nkuaaqi kutero mwataqa tava riare suvanta mwira aira vaintivaravano takuovaro mwi kuankusava uiti vaqamase kute vauvanta

²⁷ mwira aira vaintivaravano uro nraaso qora mwata rienta tinta, Nrora vaintio, re suqesi sukurave mwara tutaaro? Ntaintairove mwi kuankusava qovarama viso? tinta.

²⁸ Mwitaa tuvaro nraase qova tiro, Qike, ni nramwutaa mwovano kuankusa mwaqiro uro ni vutaqi mwara tutaiso, tuvanta mwira aira vaintivaravano mwira mwata rienta tinta, Sove te uro mwi kuankusara nuqi saanarave?

²⁹ tuvaro mwiva qao tiro, Sia kuankusa mwira nuqi saate. Né kuankusa nuqitanta uiti vaqamasenta nauku sevorave.

³⁰ Qaqi saivaro uitivanovaqa kuankusavanovaqa nkuaaqi nivuate. Uitivano nroravaqe ne ni sara irara mware nri mwai vaintisua mwitaama tirenave. Né mwi kuankusara nane tuquse

rumpase mwaqinta uro tia quara tenta mwiraqaantai uiti tuquse mwaqi ni sarasaapa nraavuqi uro nini mataate tiasarave, turave. Sisasiva mwi kuaqaa nuase timwa nyurama...

³⁶ Sisasiva mwo kua mwo kuaqaa nuase timwa nyiqiro viro mwiraqaantai mwiva nraase qora mwini se nraavuqi vuvanta mwira nraaqiaravaravano mwiva mwauraqi uro nenta Sisasirara tinta, Re ota tiana kuara mwira nramwutaavano kuankusa mwira vutaqi piso kuara mwi kuara osarara tiri timwa tiviqe te riaare, tinta.

³⁷ Mwira nraaqiaravaravano mwitaa tuvaro Sisasiva mwinravusua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano suqe si sukura mwara tuto vaintira osaravano vairero ne mwiva mwauko. Ne mwataqi mwatatai nraaqiarava ne mwi vaintivave.

³⁸ Mwi vaintira vuta osaravano vairero esaa mwatamaata vaiso. Suqe si sukura osaravano vairero Kotira kua riasa nraase qorasuama mwariarave. Kuankusa osaravano vairero sia Kotira kua riasa nraase qorasuama Saataanira nraaqiarama mwariarave.

³⁹ Mwira nramwutaavano kuankusa suku piso vaintira osaravano vairero mwiva Saataanivave. Sara irara mware nri enara osaravano vairero naantiara mwaa mwatava taiqaari enava vaiso. Sara irara mwarenta nri vaintisua osaravano vairero mwisua naavunyaa vaintinravuve.

⁴⁰ Mwira aira vaintivaravano kuankusa toqase rumpase mwaqinta uro tiaqi quara tonemase naantiara mwaa mwatava taiqaari enaraqaa mwitaama qovara sianarove.

⁴¹ Ne mwataqi mwatatai nraaqiaravama mwaiqi vina mwaa mwatava taiqaari enaraqaa ne naavunyaasua titaarinta mwisua untu ne naqisu mwataraqaantai sia suqe si nraase qorasua ni nraaqiaranravu sia suqema nyate

mwari nraase qorasua rumpa
mwarenta sia suqe si airara mware
mwaisua rumpa mwarenta
ntitaqinta

⁴² uro tia nrora itaariraqi
pisaivanta mwisua tiaqi mwaitanta
qara ninta nataqi vinta nyari vai
nkutitanta mwaivarave.

⁴³ Mwisua mwini uro pisaivanta
suqema nrue mwai nraase qorasua
suarivano itainemase itamaqi
vivaro Kotiva mwisua qova
mwisuaqaa naqisiqi viranta
mwiariqi vivarave. Ini aato vairere
mwi kuara osara qintutama riaate,
tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

14

*Sisasiva nruka nroraqaa iquqaantai
naaqi vura*

²² Sisasiva mwisua sara nyitero
mwiraqaantairo nrai vaintivara
ntusi tiro, Né mpotuqi mwaari
nenta né naane nramai nrukaqi
tarenta tarasini uro né vi mwaivaqe
ne vainti nraase qora ntusi tiarinta
mwini nyari mwaaqani nyari
mwaaqani vuata, tiro tuvo.

²³ Sisasiva mwitaa timwase
mwiva vainti nraase qora nyari
mwaaqani nyari mwaaqani ntusi
tiro mwiraqaantai Kotirara sapara
siase tiro mwera aataqaa vuvaro
ena suvaro Sisasiva aataqaa mwinto
nrariaraa mwauvaro

²⁴ mpotuvano nramai vutaqaa
vuvaro saaravano tuqi viro Sisasira
vaintivaravano mpotuqi mwausua
mwini vuarenta tinta sunantai
saaravano tuqi vuvarora tiro,
nramaivano mpotu sampi raaquqi
raaquqi vurama.

²⁵ Saaravano tuqi vuvaro
nramaivano mpotu raaquqi raaquqi
vi mwauvaro va ataa suvaro
Sisasiva nramaiqaa iquqaantai
naaqi viro mwira vaintivaravano
mpotuqi mwausua vunani vuvanta

²⁶ mwira vaintivaravano
takuovaro Sisasiva nramaiqaa
iquqaantai naaqi nruvanta mwisua
mwira takuenta nroraqamase aatu

sinta mpo se tinta,
Tovevaanavanove, ti mwauvaro

²⁷ Sisasiva mwisuara va tiro, Né
qaqi mwariate. Ne mwivave. Sia
aatu siate, tiro tuvo.

²⁸ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava
tiro, Nrora vaintio, re qutaa
mwairarere re ni timwa miqe
nevaqa nramaiqaa niquqaantai re
mwariaranani vuase, tiro. Pitaava
mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, So
tukuane, tiro.

²⁹ Mwitaa tuvaro Pitaava
mpotuqintai mwaavi nero mpotu
mwini pisero nramaiqaa iquqaantai
naaqi viro Sisasiva sunani vurama.

³⁰ Pitaava mwini vitaro tiro, Ne so
nramaiqaa vuasarave, timwa tero
takuovaro saaravano nroraqamase
tuvaro Pitaava mwirara nau riovaro
aatu itovaro mwiraqaantai mwiva
nramaiqi mweva nare utura
Sisasirara sapara siro tiro,

³¹ Mpo, nrora vaintio, ni
tumwaraane, tuvaro Sisasiva va
nrai saquqaantai mwiti Pitaara vite
tiro, Re saaravano tuarinarara sia
nau riaataarave. Re niara aasu nau
riaataarave. Re sia niara taara aato
tuataarave, tiro turama.

³² Sisasiva mwitaa timwa sero
Pitaara vita mware mpotuqi
mwaari novaro saaravano va taiqa
vuvanta mwira vaintivaravano
mpotuqi mwausua Sisasirara
riariamase tinta, Re qutaa Kotira
mwaaquvano mwariaro, tinta
turama.

26

*Sutaasiva Sisasira nramwutaa
mwisua ntaquqi sero mono
mwaraarirara tura*

¹⁴ ...Sisasira 12 nraaqiaravaraqintai
mwo vaintivano mwira utu Sutaasi
Ikeriotiva mweva nero Kotira aira
mwara mwate mwau vaintisua
mwisua nrora vaintivaravano
mwaunani viro uro mwisua mwata
rie tiro,

¹⁵ Ne Sisasira ini ntaquqi uro
saarinta né nara soqaave ni
mivarave siavo? tuvanta mwisua
ori mono 30 nravu saara nuase
mwira mwuvaro

16 Sutaasiva mwi monora mware mwi enaraqaantai mwisua ntaquqi uro Sisasira saari aarara mpuaamaqi vura.

Sisasiva nrai nraaqiara vaqamase vesasuto sarara nrora

17 Sia ntoto mpereti sarara omwata nre enanravuva nrinovanta ntaaru enaqaa mwira nraaqiaravaravano Sisasiva sunani nrinenta tinta, Ntaraqive tenravu uro terama mwataarara re vesasuto enarara rietarama mwi sarara nrenarave? tinta.

18 Mwinravusua mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Nenravu Ierusalemi mwatusani uro mwi vaintirara mwitaa tiate, Tirinravu mwaara ti mwai vaintiva mwitaa tiro, Ni enama nrinaiso. Ne nena nraaqiara vaqamasena ri nraavuqi vesasuto sarara nrarenave tiso, tiate, tiro.

19 Sisasiva mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravaravano mwi sarara Sisasiva tunema senta temwanaama tora.

20 Sara temwanaama tovaro ena suvaro Sisasiva nrai nraaqiaravaravaqa uro sara taintaqaa mwataqaa mwairo

21 sara nre mwariro tiro, Ne tiarinta riaate. Iniqintai mwovano nramwutaa vuqaa ni qovarama saanarove, tiro.

22 Mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravara mwuntusa sia suqe suvanta mwinravusua nkuaiqa nkuaiqa Sisasira mwata rie tinta, Nrora vaintio, re niarave tiaro? Sia ne mwivave, sia ne mwivave, timwaqinta vinta.

23 Mwitaa timwaqi vuvaro Sisasiva tiro, Nrai mpereti mwarase nivaqamase tanaaqi mwaati tumwaraariva mwi vaintiva ni qovarama saanarove.

24 Ni mwataqi mwatatai nraaqiarara niara ntaaru enaqaa mwitaa ni ruse kuara qumwaara ratorave. Mwi kuava mwivau vasianarove. Ni mwatani mwatatai nraaqiarara qovarama saari vaintirara ne mpo se timwa mwatauko. Mwira nrova sia mwira mwatataqe sove tiataarave, tiro.

25 Sisasiva mwitaa tuvaro Sutaasiva mwira qovarama saariva Sisasira mwata riero tiro, Mwaara ti mwariara vaintio, re niarave tiaro? tuvaro Sisasiva tiro, Eo, re tianarave, tiro.

Mpereti sararavaqa uaini nramairavaqa timwa tora

26 Sisasira nraaqiaravaravano sara nre mwauvaro Sisasiva mpereti sara mwarase Kotirara suqemave timwase uveqase nrai nraaqiaravara nyiro tiro, Mwaa sarara mwara nraate. Mwaa mperetiva ni mwavanama siso, tiro.

27 Mwitaa timwase Sisasiva uaini nramai mwiraqi vasu kaapura mwarase Kotirara suqemave timwase mwinravusua viti nyiro tiro, Né esaa mwaa nramaira nraate.

28 Mwaa nramaiva ni nraarema siso. Kotiva nraase qora vaqamase nkuaaqa naataruse mwairero garaasa kua mwatarerove. Mwi kuava kempusaqama vasiarive tiro ni nraarevano mwi kuara kempusaqama saanarove. Ni rusaivaro ni nraarevano naariva vaaqara nraase qora saisaga sitaro mwisua sia suqe kua nrunka nyataanarove.

29 Ne tiarinta riaate. Mwaa enaraqaantai ne sia uaini nramai qava nrarenave. Ne sia nraraitina mwitaamaqi vuarinta né ni nkova naqisiariraqi nivaqa uro mwaiwaqe ne mwi enaraqaa inivaqa mwaitana garaasa uaini nramai nraasarave, tiro.

30 Sisasiva mwitaa timwase nrai nraaqiaravaravaqa Kotirara isi timwase mwevane Orivi taaqiqaa vurama.

Pitaava nrai kua tirero siarinara Sisasiva mwira timwa mwura

31 Mwinravusua mwini vuvaro Sisasiva mwinravusua timwa nyiro tiro, Nenravu mwate enaqi ni mwaini sentama aatumaqi sanenta vivarave. Kotira vukuqi qumwaara rato kuava mate mwivau vasianarove. Mwitaa tiro: Sipisipiqaa naqisiari vaintira

Kotiva mwira nuqutu sairanta
sipisipi mwisua aatumase nyiariara
nyiariara
sampi mwona mwona vivarave,
turave.

³² So naantiara ni mwara qaqi
ntivima saqe ne mwarina ini vuni
ne naane Kariri mwatani virenave,
tiro.

³³ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava
qao tiro. Esaa mwinravusua ri
mwaini senta aatumase sanama
tenta vivage ne aasu rivaqa
mwariasarave, tiro.

³⁴ Pitaava mwitaa tuvaro Sisasiva
tiro, Ne tiarira re riaane. Mate
enagi kukoraaravano sia
gukarairara re taaramo nrau niara
tira sia mwi vaintira takuaukavave
tinarave, tiro.

³⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Pitaava
qao tiro, Ne sia riara sia mwira
takuaukavave tiasarave, tiro.
Pitaava mwitaa tuvanta Sisasira
nraaqiara mwonravuvanovaqa mwi
kuara aasu tura.

Sisasiva Kotirara uro sapara sura

³⁶ Mwiraqaantai Sisasiva nrai
nraaqiaravaravaqa mase uro viro
saqava tutoraqi mwira utu
Kesemani mwiraqi urone nrai
nraaqiaravarara tiro, Nenravu
mwaini mwataqaa mwaivaqe ne
mwuruni uro Kotirara sapara siase,
timwase

³⁷ Pitaaravaqa, Sepetira
mwaaqutanavaqa, mwinravusua
aasu ntita mware mwini vitaro sia
suqe aato riovaro mwira
mwuntusavano sia suqe suvaro

³⁸ mwiva taaramonravuara tiro, Ni
mwuntusavano nroraqamase
nitampiso ni rusarero votaama
vasisana mwauko. Nenravu
mwaqaa mwaitanta ni vaqamase
mwaitanta vu mpairase takuetanta
mwariate, tiro.

³⁹ Mwitaa timwase Sisasiva sia
muasaqama vire uro vurianantai
mwataqaa untu niro Kotirara
saparamase tiro, Mpo ni nko, re
sove tirere ne nitampi nramaira
nraarira votaa re mwi nramaira
qaqini mwara saane. So sia ne nena

mwaraataaraqaa mwararenave. Ne
re mwaraase tinaraqaa
mwararenave, tiro.

⁴⁰ Sisasiva mwitaa timwase uro
nane nrai nraaqiara taaramonravu
sonani untu takuovanta
mwinravusua vu ruara suvanta
vaite mwauvaro Sisasiva Pitaarara
tiro, Naraqamave né taaramonravu
ni vaqamase pataqa mwaritanta sia
vu mpaira senta takuetanta
mwariavo?

⁴¹ Ininravuara mwinravusua sia
suqe aira mwaraate tiro, Saataaniva
ininravu amaqe siasorave mwirara
rietanta né vu mpairase takuetanta
Kotirara sapara si mwariate.
Ininravu mwanavano mwitaa
siataa sisaro ini mwavanavano aasu
sia so kempusaqa sisanta
mwariavo, tiro.

⁴² Sisasiva mwitaa timwase qava
taaramonravu mwini se uro qava
Kotirara saparamase tiro, Mpo ni
nko, mwaa kaapuraqi vasi nramaira
sia re qaqini mwara saraitira niara
mwira qaqi nraane tirere, ne re
mwaraataaraqaa mwaraasarave,
tiro.

⁴³ Sisasiva mwitaa timwase qava
uro nane untu takuovanta mwira
nraaqiara taaramonravu vu ruara
suvanta vaite mwaura.

⁴⁴ Mwinravusua vaite mwauvaro
Sisasiva qava mwinravusua mwini
se uro vi Kotirara taaramo nrau
sapara siro ota tunemase nkuua
qaramase Kotirara saparama sora.

⁴⁵ Kotirara saparama taiqase
Sisasiva uro nanero untu
taaramonravuara tiro, Mpo,
nenravu qaqi sositantave vaitaavo?
Ni mwataqi mwatatai nraaqiarara
ni navaatavu mwarenta uro sia
suqe si airara mware mwaisua
mwisua ntaquqi ni sevarave.

⁴⁶ Ntivivagenravu vuare. Ni
govarama saari vaintiva nri
mwaiso, tiro...

Iutaa vaintinravu ntuqaa Sisasira uro sora

⁵⁶ ...Sisasiva mwitaa tuvanta
mwisua mwira navaatavu sovanta
mwira nraaqiaravaravano mwira
mwini senta nyiari aatu vurama.

⁵⁷ Mwira nraaqiaravaravano sane vuvanta Sisasira navaatavu sosua mwira vita mware Kotira nraavuqi aira mware mwausua mwisua vunyaa vaintivano mwauraqi Kaiapaasira nraavuqi uro sovanta mwi nraavuraqi mwaara osara ti mwau vaintivarsuavaqa, Iutaa vainti nroranravuvanovaqa, suntu nukaama mwaura.

⁵⁸ Sisasira vita mware uro se mwauvaro Pitaava niarantai mwisua ntataqi viro Kaiapaasira nraavu mwatusani urone tosani mwaantine vutaqi viro mwi irainarava qovara siarira takuarero uro mwi nraavuraqaa vaivaraara naqisi mwau vaintisua vaqamase mwataqaa mwairo mwaura.

⁵⁹ Pitaava mwini mwataqaa mwauvanta nraavuqi Kotira nraavuqaa naqisi mwau vaintisuavaqa, esaa mwiraqi suntu nukaama mwau vaintisuavaqa, mwisua Sisasira rusareranta Sisasiraqaa muna kua mwataare tuvaro

⁶⁰ sia mwi kuava vauvanta gumina mwi kuara mpuaasitanta mwo vainti mwo vaintivano ntivinta Sisasirara muna kua tura. Mwitaamaqi aasu vuvanta mwiraqaantai vainti taaratanavano ntivinta

⁶¹ Sisasirara tinta, Mwaa vaintiva mwitaa tisanta tetana riaunarave. Mwiva tiro, Ne soma Kotira nraavu mpaara sena mwiraqaantai taaramo ena aasu mwarina mwi nraavura qava soqa taiqa saasarave, tisanta riaunarave, tinta.

⁶² Mwitana mwitaa tuvaro Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua vunyaa vaintivano ntiviro Sisasirara tiro, Mwitaa mwitaama riqaa kua mwate mwariavo? Re mwo? Re nyaritanara narave tinarave? tuvaro

⁶³ Sisasiva sia kua tiraitiro, tire mwauvaro qava vunyaa vaintivano Sisasirara tiro, Ne Kotira vuqaa mwaina mwira utu netana riarama gutaa kua tiane tuko. Qutaave Kotiva ri vusitisarave re tiri saisaqa sirera Mesaia vaintivano mwariaro?

Qutaave re Kotira mwaaquvano mwariaro? Re tiri timwa timwiqe riaare, tiro.

⁶⁴ Mwiva mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Re tianara ne mwaa mwivave. Ne tiarinta né riaate. Né naantiara takuaivaqe ne mwataqi mwataai nraaqiarava nroraqama vina Kotiva kempusavano mwariarinani mwira saqu tanaranani mwataqaa mwaitana iravuqi tukuasarave, tiro.

⁶⁵ Sisasiva mwitaa tuvaro Kotira aira mwara mwate mwausua mwisua vunyaa vaintivano nrai tuavaqa nuqeqaamase tiro, Mpo mwiva Kotira vuqaa mwaitaro sia suqe si kuara aasu tiso. Mwo vaintivano mwiraqaa kua mwatataarira gumina aasara nevorave. Takuaate, né vaa riaavaro mwiva Kotira vuqaa mwaitaro sia suqe si kuara tiso.

⁶⁶ Mwira saara né Sisasirara nara kuave tivarave? Né tivaqe riaase, tiro.

Mwitaa tuvanta mwisua tinta, Mwira sia suqe airavano virintoma vaiso. Mwira saara mwira ruseva aasu vaiso, tinta.

⁶⁷ Mwisua mwitaa timwase uro Sisasira vuriqi taara visise mwisua nyai saquqaantai mwira nuqutuse mwira vu aato nuqutuse mwisua mwira mwoqanya kua tinta, Mesaia vaintio, gutaa re kua qovarama sera vaintiva mwairere sia takuaraitira ri nuqutuari vaintira utu tiqe te riaare, tinta tura.

⁶⁸

Pitaava Sisasirara sia mwira takuaurave tura

⁶⁹ Nraavuqi ko timwaqinta vi mwauvaro Pitaava mwaatani mwatusaqaa mwataqaa mwauvaro aira nraase mwovano Pitaara aaqani viro mwirara tiro, Revaqa Sisasira mwaata Karirinyaavama mwariaro, tiro.

⁷⁰ Mwiva mwitaa tuvaro Pitaava mwisua ntugaa mwaitaro qao tiro, Re tiana kuara sia ne mwira qintuta surave, tiro.

⁷¹ Mwiva mwitaa timwase uro tosa qentana mwauvaro aira nraase

mwovano Pitaara takuero mwiraqi
ntivi mwausua timwa nyiro tiro,
Mwaa vaintiva Sisasira
Naasaretinyaara vaqamase
mwaivave, tiro.

⁷² Mwitaa tuvaro Pitaava saqu
iqiqaa se tiro, Sia ne mwi vaintira
takuaurave, tiro.

⁷³ Mwitaa timwase sia
muasaagama mwauvanta mwiraqi
ntivi mwausua Pitaava mwaunani
uro nenta mwirara tinta, Sisasira
nraaqiaravaravano mwi
mwatanaasua mwariavara
qutaama revaqa nkuaa mwi
mwatanaava aasuma mwariaro.
Mwisua tiri kua kuantase tianemase
revaqa kuantase ti mwariaro, tinta.

⁷⁴ Mwisua mwitaa tuvaro Pitaava
qava saqu iqiqaa se tiro, Ne sia
qutaa kua tiariro Kotiva soma ni
nuqutu saanarove. Ne qutaa tuko.
Né ti mwaria vaintira sia ne mwira
takuaurara né tiavo, tiro. Pitaava
mwitaa tuvaro vaa kukoraaravano
qukarora.

⁷⁵ Kukoraaravano qukarero
suvaro Pitaava mwiraqaantai
Sisasiva timwa mwu kuara riero.
Sisasiva mwitaa turave.
Kukoraaravano sia qukarairara re
taaramo nrâu niara tira sia ne
mwira takuaurave tinarave tu
kuara Pitaava riatero mwiva
mwaaqani vuvaro mwira
mwuntusavano sia suqe suvaro
mwiva nroraqamase natora.

27

Sisasira qunama tora

⁵⁷ Ena suvaro Arimatianaava
vaaqara irainara mwato vaintiva
uro ne. Mwira utu Sosepiva mwiva
Sisasira nraaqiaravano mwaura.

⁵⁸ Mwi vaintiva uro ne Pairaativa
mwauraqi uro Sisasira mwavana
miqe mwaqina qunama taase
tuvaro Pairaativa nrai naqu
vaintisua titero Sisasira mwavana
mwira mwiate tuvaro

⁵⁹ Sosepiva uro Sisasira mwavana
satariqaantai itu mwataqaa se
qaraasa vaaqa tasuqu vaaqara
mwarase mwira nraavumase

⁶⁰ mwaqi untu nrai naantiara qutu
vuvarinarara rietaro ori ukutoraqi
mwira mwate nrora ori mwo mwira
raapuqi vi ori ukutora mwira oqaa
suvaite mwini se vuvanta

⁶¹ Mariaava Makataaranyaavavaqa,
mwira kokova mwo Mariaavavaqa,
mwitana mwataqaa mwauvaro
mwutu mwatani Sisasira mwiraqi
qunamoto oriva vaura.

MAAKI

4

Vaintivano sara suku pisaqi vurara tura

¹ Sisasiva nruka tosani uro mwariro nraase qora mwasaasa timwa nyiase tuvanta nraase qora vaaqaravano ntunu nukaama mwainta mwira ututuma sovarora tiro, Sisasiva pisero mpotuqi uro mwaari nero mwiraqi mwataqaa mwairo nramaiqaa mwauvanta nraase qoravano mwutuni nramai tosana mwaura.

² Mwisua nramai tosana mwataqaa mwauvaro Sisasiva mwo kua mwo kuaqaa nuase tiro timwa nyura.

³ Sisasiva tiro, Ne tiarinta riaate. Vainti mwovano sara suku pisarero vurave.

⁴ Mwiva sara suku pisaqiro vuvaro sini sukuvano aara tosani untu nuvaro kurivano mwiri mwira nramwa sorave.

⁵ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano ori mwataqaa untu nuvaro mwatavano sia mwevaniqama vau mwatava vasuvarora tiro sukuvano untu niro vaavaama kutovaro

⁶ suarivano nrinero itamaqi viro aasaraqama sovaro mwira tuqavano sia mwataqi mwevani vurara tiro, aasarama urave.

⁷ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano kuankusa kutoraqi untu niro kuankusa vaqamase nivuvaro kuankusavano suku mwira numwaqu sovaro sukuvano sia tava riorave.

⁸ Mwitaa suvaro sara suku mwonravuvano suqe su mwataraqaa untu niro suqemaseniviro uro suqema tava riatovaro sini suva mwira aatarase niviro uro suqe tava vaaqara tava riatovaro sini suva mwira aatarase niviro uro suqe tava vaaqara tava riatorave, tiro.

⁹ Sisasiva mwi kuaqaa nuase timwa taiqase tiro, Ini aato

vasirente mwi kuara qintutamase riaate, tiro.

¹⁰ Sisasiva kua timwa nyi taiqa sovanta nraase qoravano nyiari mwaaga nyiari mwaaga vuvaro Sisasiva nraria mwauvanta mwira nraaqiara 12 nraavuvanovaqa mwo susuavaqa Sisasiva mwaunani nrinenta Sisasiva mwi kuaqaa nuase tu osarara sia qintutama siraitinta, mwisua Sisasira mwata riovaro

¹¹ Sisasiva mwisua timwa nyiro tiro, Kotiva nraase qoraqaa naqisiari kuara qumpau tai kuara mwi kuara Kotiva iniara qaqi sairanta mwi kuara osara riaate timwase mwiva qaqi nraase qora qaqini mwaisua mwi kuara osara sia qintutama sera timwa nyiane tisana ne mwi kuaqaa nuase mwisua timwa nyitana sia mwi kuara osara mwisua timwa nyuko.

¹² Ne mwo kuaqaa nuase tiarinta nraase qoravano rientama sia qintutamase rieverave.

Mwisua ni kuara aato tarase sia qintutamase rieverave.

Mwisua nyiari sia suqe si airara qaqira pisaisarove

Kotiva mwisua nyiari sia suqe si airara

mware kuara nukaama nataanarove, tiro.

¹³ Sisasiva mwitaa timwase mwinravusuara tiro, Né mwo? Ne mwi kuaqaa nuase tu osarara né siave qintutama riaavo? Né sia mwi kuara osara qintutama riaraitinta naantiara ne mwo kuaqaavaqa nuasena tiari kuara né ntataama senta so qintutamase rieverave?

¹⁴ Ne ota mwi kuaqaa nuase tu osarara ini timwa nyirenave.

Vaintivano sara suku mwataqi pisora mwi kuara osara vairero Kotira kuama vaiso.

¹⁵ Sara sukuvano aaraqaa untu nora mwira osara vairero vainti nraase qora mwonravuvano mwi sukura votaama mwariasuave. Mwi vainti nraase qorasua Kotira kua riaavaro Saataaniva nrinero

mwisua vu aato mwuntusaqintai
mwi kuara navisi mwarairave.

¹⁶ Ori mwataqaa untu ni sukura
osara vairero nraase qora
mwonravuvano mwariasuave.
Mwinravusua Kotira mwasaasa
rienta mwi kuarara
riariamsemwariavaro

¹⁷ kuavano sia mwisua
mwuntusaqi visanta mwi nraase
qorasua sia mwi kuara mwo nrau
mwo nrau riaraitinta mwariavanta,
mwi kuara saara mwo siasua
mwisua sia sugema utu nyatare
siavanta mwisua tiri rivorave tinta
Kotira kua vaa qaqira pise mwaria
vainti nraase qorasua mwariarave.

¹⁸ Nraase qora mwonravuvano
kuankusa kutoraqi piso sukura
votaamase mwariasuave.

¹⁹ Mwi nraase qorasua Kotira kua
rienta mwiraqaantai mwisua
mwataqiaa irainarara nroraqamase
riaqinta vitanta monorave mwo
irainararave riariamaqi vitanta
mwo irainara mwo irainara
mwararenta riqainta vinta Kotira
kua qaqira pisaavaro Kotira
kuavano sia mwi nraase qorasuaqi
vaisanta mwariarave.

²⁰ Mwisua mwitaa siavanta mwo
vainti nraase qoravano suqe
mwataqaa untu ni sukura votaama
mwariasuave. Mwi nraase qorasua
Kotira kua rienta mwi kuarara
qutaave tinta mwi kuara riqainta
vinta suqe aira Kotirani mwaqi
vuarave. Mwisua sininravuvano
Kotira kua rietanta aatarase suqe
aira Kotirani mwaqi vinta
mwariavanta sini nraavuvano
mwisua aatarase suqe aira Kotirani
mwaqi vinta mwariavanta sini
nraavuvano mwisua aira aatarase
suqe aira Kotirani mwaqinta
vuarave, tiro. Sisasiva mwi kuara
turama.

5

Sairaasiva Sisasira uro vitora

²¹ ...Sisasiva mpotuqi viri nane
nrukaqi tare sinyaa tarasini
vuvanta mwini nraase qora
vaaqaravano suntu nukaa

nukamase Sisasiva mwaunani
ututuma mwauvaro

²² vainti mwovano mwi
mwatusaraqi mwaara nraavuqaa
naqisi mwauva Sairaasiva mwiri
nriri Sisasira takue uro mwira
iqutarani untu niro

²³ mpo se tiro Sisasirara tiro, Ni
naavuravano qutuariva mwataqa
vaiso. Revaqa vaa nritara rena saqu
mwiraqaa mwatairaro mwira
qaravano taiqairaro so qaqi
mwariarive, tiro.

²⁴ Mwi vaintiva mwitaa tuvaro
Sisasiva mwiravaqa vura.

³⁵ ...Sisasiva mwiravaqa aarana vi
mwauvanta vainti mwonravuvano
Sairaasira nraavuqintai nritanta
Sairaasira vitanta mwirara tinta,
Mpo, ri raavuravano qutu viso.
Mwaara ti mwai vaintira re sia
navaata vuane, tuvaro

³⁶ Sisasivavaqa mwinravusua kua
riero mwaara nraavuqaa naqisu
vaintirara tiro, Sia aatu siane. Re
niara nroraqamase riaane, tuvo.

³⁷ Sisasiva mwitaa timwase
mwiva Pitaaravaqa, Semisiravaqa,
Semisira qata Soniravaqa,
mwinravusua aasu ntita mware

³⁸ uro Sairaasira nraavuqi uro
takuovanta vainti nraase qoravano
nroraqama senta mpo tinta nate
mwauvaro

³⁹ Sisasiva nraavuqi mwaari nero
tiro, Narare né nate mwariavo?
Mwi kuaasiva sia qutu viso. Mwiva
qaqi vaite mwaiso, tuvo.

⁴⁰ Sisasiva mwitaa tuvanta
mwisua Sisasiva tu kuarara qaqi
aaritara suvaro Sisasiva esaa nraase
qora raaqu mwaaqani se kuaasi
mwira nrosua qosuavaqa,
taaramonravu nraivaqa
nrusuavaqa, Sisasiva mwinravusua
aasu ntita mware kuaasivano qutu
vunani uro

⁴¹ mwira saqu tuaarere nrai
kuanantai tiro, Tarita kumi - mwaa
kuaasio, ne riara nti vuane tuko,
tiro.

⁴² Sisasiva mwitaa tuvaro mwi
kuaasiva vaa ntiviro nrue mwauvo.
Mwi kuaasiva 12 isi mwarasova
ntiviro viro nriri mwauvanta

mwinravusua mwira takuenta mpo mpo tinta saqu nunkinkiraara tenta sinta mwauvaro

⁴³ Sisasiva mwinravusuara irora siro tiro, Né mate takuaa airara sia mwo vaintivaqa timwa nyiate. So mwaa kuaasirara sara aasu mwiate, tuvo. Sisasiva mwi kuara turama.

6

Sisasiva pata sara vaaqara vaqamase nura

³¹ Mwo ena vaaqara nraase qoravano Sisasira takuarenta vitare nritare si mwauvanta Sisasivavaqa nrai vaintivaravaqa sia so sara nrarenta qaqi mwauvaro Sisasiva mwitaa tiro, Vivagenravu sia vaintivaqa sisanta uro mwariare, tiro.

³² Mwitaa timwase nrai vaintivaravaqa ntitero mpotuqi mwaari nero nramai nrukaqi tarero qumina santa virero vura.

³³ Mwinravusua mwini senta vuvanta vaaqara nraase qoravano mwinravusua takuenta mwinravusua mwini virenta sunaniara rienta mwo mwatusaqi mwo mwatusaqintai mwisua sanenta nramai nruka tosantata mwata nuna sanenta uro Sisasiva vuase tunaniara mwisua nanenta uro nenta.

³⁴ Mwisua nanenta uro novaro Sisasiva uro ne mpotuqintai mwataqi mwaavi ne takuovanta nraase qora vaaqaravano nukaa sinta mwauvaro Sisasiva mwisuara mpo tiro mwitaa tiro, Vaintivano sia sipisipiqaqaa naqisi mwarisanta sipisipivano nyariara sampi nrue mwaria sipisipisua mwisua votaasua mwaa nraase qorasuavaqa sampi nrue mwariavo, tiro. Mwitaa timwase Sisasiva mwinto mwaitaro mwisua mwo kua mwo kua timwa nuvo.

³⁵ Sisasiva kua tiaqi vuvaro suariyano tukiro vuvanta Sisasira vaintinravuvano mwirara tinta, Mwaini qumina mwatasantave. Ena siaso.

³⁶ Re nraase qora ntusi tiranta mwisua mwo mwatusa mwo

mwatusa nruenta ori ninta sara mwaraate. Mwisua sia saravaqa mware nriasuave, tuvo.

³⁷ Sisasira vaintinravuvano mwitaa tuvaro Sisasiva qao tiro, Néntavano sara mwisua niate, tiro. Mwitaa tuvanta mwinravusua qao tinta, Te nrora orive 200 kinaave sove ninta sara mwasenta mwisua niaraarave? tuvo.

³⁸ Mwisua mwitaa tuvaro Sisasiva nrai vaintinravu mwata riero tiro, Nara nara mpereti sarave vaiso. Né uro takuaate, tiro. Mwitaa tuvanta mwinravusua uro takuenta Sisasira timwa mwinta tinta, Mpereti sara nkuaa saquru aasu vaiso. Tavusa taarama aasu vaiso, tuvo.

³⁹ Mwinravusua mwitaa tuvaro Sisasiva nraase qorara tiro, Né esaa musau santa mwataqaa mwariate, tiro.

⁴⁰ Mwitaa tuvanta mwisua mwo santa 50 nravuvano mwataqaa mwauvanta mwo santa 100 nravuvano mwataqaa mwauvanta mwitaamaqi vinta vinta esaa nraase qoravano mwataqaa mwauvaro

⁴¹ Sisasiva mpereti nkuaa saquru mwase tavusa taarama mwase naavuni takuetaro Kotirara saparamase sarara sugemave, tiro. Sisasiva mwitaa timwase mpereti sara uveqase mwiva nrai vaintinravu niro tiro, So né sara mwarenta uro mwisua nivanta mwisua esaa nraate, tiro. Sisasiva mwitaa timwase mwiva tavusa taaramavaqa mwase airase nyuvo.

⁴² Sisasiva mwi sarara nrai vaintivaranravu nyuvanta mwinravusua uro nraase qora nyuvanta mwisua esaa so nrorama.

⁴³ So nrovanta Sisasira vaintinravuvano mwiraqaantai vunato tuara nrora tua mwarenta uro nraase qoravano mperetivaqa tavusavaqa nretanta viti piso sarara suntu senta nrora tua 12 nravu ntunu senta kuraama sorama.

⁴⁴ Mwi enara 5000 qoravano mwi sarara nrovanta nraase vaaqaravanovaqa mwi sarara nrorama...

10

Sisasiva Vatimiasira vu mpaïra sora

⁴⁶ Sisasiva nrai vaintivaravaqa viro Seriko mwatusani uro viro mwi mwatusara aatarero vire suvanta nraase qora vaaqaravano mwira vataqinta vi mwauvaru vu qimpa vu vaintiva Vatimiasira Timiasira mwaaquvano mwariro mwitaa su irainarara naaru tiro miate ti mwau vaintiva aara tosani mwataqaa mwairo.

⁴⁷ Mwiva mwini mwaitaro Sisasiva Nasaretinyaava nritaraarirara riero mwiraqaantai mwiva nroraqamase Sisasirara saparamase tiro, Siasio, Ntevitira mwaaquo, re niara mpo tiane, tuvo.

⁴⁸ Vu qimpa vu vaintiva mwitaa tuvanta nraase qora vaaqaravano mwirara irora tinta, Re o suvaitaane, tuvaro mwi vaintiva sia mwisua kua riarero qava nroraqamase saparamase tiro, Ntevitira mwaaquo, niara mpo tiane, tiro.

⁴⁹ Vatimiasiva mwitaa tiaqi vuvaro Sisasiva mwiraqaa ntiviro mwairo tiro, Sapara sivaro nriarive, tuvanta mwisua vu qimpura saparamase tinta, Re riariamase mwariane. Nti vuane. Mwiva ri sapara siso, tinta.

⁵⁰ Mwisua mwitaa tuvaro vainti mwiva nrai vaaqa utora raaqu qaqini se ntiviro Sisasiva ntivi mwaunani vuvaro

⁵¹ Sisasiva mwira mwata riero tiro, Ne ri ntataa siase tukare re nriaro? tuvaro vu qimpa vuva tiro, Mwaara tiara vaintio, re ni mpu mpaïra saane tina nrukavave, tiro.

⁵² Mwitaa tuvaro Sisasiva tiro, Re so vinarave. Re niara mwiva so ni saisaqa sianarove tiararoma ri vuvano suqema viso, tiro. Sisasiva mwitaa tuvaro mwira vuvano mpaïra vuvaro mwi vaintiva so takuora. Mwiva so takuova Sisasivavaqa mase aarana vura.

12

Uaini sana mwara tutoraqa sia suqemase naqisu vaintisuara tura

¹ Sisasiva mwitaa timwase mwo kuaqaa nuase mwisua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano uaini sana mwara tute tosani urisa rate mwata qukuse uaini tava tatiarira ututuse vaivaraara tainta utute mwate niarani mwo mwatani virero siro mwo susua timwa nyiro tiro, Né ni uaini vutaqaa ninani naqisi matenta né sini uaini tava siqisenta nénta mwaretanta sini uaini tava mwara ninani mataate, tiro. Mwitaa timwase mwiva niarani mwo mwatani vurama.

² Mwini uro mwauvaru uaini tava siqu enava nrinvaru mwiva nrai aira vainti mwo titero tiro, Re uro ni nraasoqaa naqisi mate mwaisuara tiranta uaini tava ninanivaqa siqi mataate, tuvaro

³ mwira aira vaintivano mwini vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwau vaintisua mwira aira vainti navaatavu senta saavuqaantai mwira nuqutuse mwatenta sia uaini tava siqi mwiraitinta, qaqi mwira titovaro uro nane vura.

⁴ Qaqi uro nane vuvaro nraaso gova nrai aira vainti mwo titovaro vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwausua mwira aira vainti qiata rasenta sauri irainara mwurama.

⁵ Mwitaa suvaro nraaso gova nrai aira vainti mwo titovaro vuvanta mwisua mwira rusenta. So mwitaamaqi vinta sini mwira aira vainti titosua saavuqaantai nuqutusenta sini rusorarama tina.

⁶ Mwira aira vaintinravu taiqa sovaro vainti nkuaiqa aasu mwaura. Mwi vaintiva nraaso qora mwaaquvano mwauvaru mwira gova nrai mwaaquara mwuntusa nuvaro mwau vaintiva mwauvaru mwira gova mwiravaqa naantiara esaara titero tiro, Mwisua ni maaqu takuenta niara mwira mwaaquve titanta mwira suqema mwatevarave, tiro.

⁷ Mwitaa timwase nrai mwaaqu titovaro mwini vuvanta mwira nraasoqaa naqisi mwate mwau vaintisua mwira mwaaqu takuenta nrai timwa mwi nrai timwa mwinta

tinta, Mwira gova qutu viraro mwaa vaintiva nrai qora mwatavaqa mwitaa irainaravaqa mwaraarivama mwaiso. Mwaraiwaqe te mwira rusaararo mwiva mwarare siari irainarava tirini aasu vasiarive, tinta.

⁸ Mwisua mwitaa timwase mwira mwaaqu navaatavuse ruse mwaatani mwaati mwira pisorave, tiro.

⁹ Sisasiva mwitaa timwase mwiva nraase qora mwata rie tiro, Mwisua mwitaa surara tiro, nraaso qova nrai mwaaqu rusorara ntataave sianarove? Nraaso qova nrine nrai nraasoqaa naqisi vaintisua ru taiqase mwonravuara tiro, Né ni nraasoqaa ninani naqisi mataate, tianarove.

¹⁰ Né siave Kotira vukuqi mwaa kuara saara nitanta riaavo? Mwi kuava mwitaama tiso: Ori nraavu utitanta mwo oriara sia suqe orive timwase qaqira pisaa oriva mwi oriva pusa oriqama viso.

¹¹ Kotiva mwi orira mwarase nroraqama sairara tinta, te Kotira aira takuetanta suqe airave turo, turave. Kotira vukuqi mwitaama qumwaara torave. Né siave mwi kuara qumwaara tetantave qintutama riaavo? tiro.

¹² Sisasiva mwitaa tuvanta Iutaa nrora vaintivaravano qintutama riovaro Sisasiva uaini vutaqaa nraqisi mwato vaintisua titaroma mwiva mwisuaqaa nuase tuvanta mwisua Sisasira navaatavuse ko mwiare timwatenta nraase qoravano mwiraqi suntu nukaa nukasusua tiri irora sivo tinta mwisua aatu sinta sia Sisasira navaatavu saraitinta, qaqira pisenta vurama...

15

Sisasiva Pairaativa mwaunani vitaqinta uro sora

¹ Mwi qararaara toqaqi Kotira aira mwara mwatate mwau vaintisua mwisua nrora vaintivaravaqa, Iutaa nrora vaintivaravaqa, mwaara

osara ti mwau vaintisuavaqa, esaa kaanasori vaintivaravaqa, mwisua suntu nukaama vinta mwaitanta mwisua tiare tu kuara suntu nukaama mware Sisasira seni sanaqaantai mwira rumpa mware Pairaativa kamaanira nrora vaintivano mwauraqi uro sora.

² Uro sovaro Pairaativa Sisasira mwata riero tiro, Qutaave re Iutaa mwatanyaasua ntaarunya vaintivano mwariaro? tuvaro Sisasiva tiro, Re tiarava ne mwaa mwivama siso, tiro.

³ Mwitaa tuvanta Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nrora vaintinravu mwo kua mwo kua saara Sisasira irora si mwauvaro

⁴ Pairaativa mwisua kua rietaro gava Sisasira mwata riero tiro, Re siave nyarivaqa tinarave? Mwisua vaaqara kua saara ri irora si mwariavo, tiro.

⁵ Mwitaa tuvaro Sisasiva gava kempusaqamase sia kua tiraitiro mwauvaro, Pairaativa vaaqara aato ti mwaura.

Naqu vaintisua Sisasira kuaritarama mwatenta mwira nuqutura

¹⁶ Pairaativa nrai naqu vaintisua ntaquqi Sisasira pisovanta mwisua mwira vitaqi uro kamaanira nraavuqi se mwisua nyiari sena naqu vaintisua esaa sapara sinta suntu nukaama mwainta

¹⁷ Sisasirara mwoqanyaa kua tinta ntaarunyaa vainti vaaqa votaa sura rumpa mwataare tinta nraare vaaqa rumpa mwatenta mwiraqaantai quki sana mwarase qututumase ovaqa votaamase Sisasira qiataqaa qumwa tenta

¹⁸ munaqamase mwisua nyiari ntaqu vuriqaa mwatetanta muna kua timwa mwinta tinta, Iutaa mwatanyaa ntaarunyaa vaintio, re mwarirave? tinta.

¹⁹ Mwitaa timwase mwisua saavuqaantai Sisasira qiata nukavusenta mwiraqaa taara visise mwira vuqaa tori naquntanenta muna riariasitanta mwaura.

²⁰ Mwitaamaqinta vitanta mwira nuqutu senta aaritaranta sinta taiqase mwiraqaantai mwisua nraare vaaqa rumpa mwatora avanuse Sisasira nrai tuavaaqa utu mwatenta mwira satariqaa niri rutenta siritarenta Sisasira vita mwarenta vurama.

Sisasira satariqaa niri rutenta siritora

²¹ Naqu vaintinravusua Sisasira satariqaa niri rutenta siritarenta sitanta mwira vitaqi mwatusa mwaqaani aarana vi mwauvaro vainti mwovano mwira utu Saimoniva mwintairo nrora mwatusani virero suvanta mwisua mwirara kempusaqamase tinta, Sisasira satari re mwara qu mwarera uro mwataane, tuvaro Saimoniva mwira satari mwara qu mwarero uro mwatora. Saimoniva Sairini mwatanyaava mwiva Arekisantasia Rupusua mwitana qovama mwaura.

²² Mwisua Sisasira vitaqi uro qumina santa Korokotave tunani sora. Korokota mwaa kuaragintai tirenta, Qiata Mwusaari santave, tunani Sisasira uro se

²³ uaini nramai mwiraqi sunkavu irainara kuantase mwato nramaira mwira mwirenta suvaro Sisasiva sia nrora.

²⁴ Sia nrovanta mwisua mwira satariqaa nirigaantai rutenta mwira tuavaaqa mwarase ntasua ntasua so mwarevarave timwase mwisua kaati ruanema setanta ori pisetanta Sisasira tuavaaqa ntusamase mwarora.

²⁵ Toqaqi suarivano mamatama vauvanta Sisasira satariqaa rutora.

²⁶ Mwira satariqaa rutenta Sisasira qiatani kua mwo mwira ko timwa mwato kuara qumwaara ratenta satariqaa rutovaro mwi kuava mwitaama tiro, MWAA VAINTIVA IUTAA MWATANYAASUA NTAARUNYAA VAINTIVE, tiro. Mwi qumwaarava mwitaama vaura.

²⁷ Mwisua Sisasira satariqaa rutetanta Sisasiravaqa vainti taaramavaqa rutovanta mwitana muara mware mwausua

mwauvanta mwisua vainti mwo Sisasira saqu tanaranani niri rutenta vainti mwo Sisasira saqu saantotanani niri rutora.

²⁸ (Sisasiravaqa mwitanavaqa rutorara tiro, Kotira vukuqi kua mwo qumwaara tova mwiva qovara sura. Mwitaama tiro: Mwiva sia suqe si vaintisua vaqamase mwarianarove, tura.)

²⁹ Mwitaama rutovanta nraase qoravano vitare nritare sinta mwiri takuenta nyari vauru iqisenta Sisasira sia suqe kua timwa mwatenta tinta, Qike, re tira, Kotira nraavu mpaara senama taaramo enaqaa aira mwaretanama qava soqa taiqa saasarave, tianara mwo?

³⁰ So rena saisaqa siane. Rena satariqaantai miavi naane, tinta.

³¹ Mwisua mwitaa ti mwauvanta mwisua tunemasenta Kotira aira mwara mwate mwausua mwisua nrora vaintivaravanovaqa, mwaara osara ti mwau vaintisuavaqa, mwisua Sisasirara aaritarama mwate tinta, Mwiva mwo siasua nraasu saisaqa si mwaiva siana nrai so saisaqa sianarave.

³² Mwiva Kotiva titai vaintiva Mesaia vaintivanove mwaiso? Mwi vaintiva Isaraari mwatanaa ntaarunya vaintivanove mwaiso? Saqe te mwaitanta takuaararo mwiva nrai satariqaantai miavi nero mwatani tukirere te mwirara qutaa tiare, tinta...

16

Sisasiva qutu vuraqintai qava qaqi ntvura

¹ Sarareqaa Iutaa mwatanaasua mwaara ena taiqovanta Mariaava Makataaranyaa nraasevanovaqa, mwira kokova Iemisira nrovavaqa, Saromevavaqa, mwi nraasesua ori aquse sugemase mwunta vu irainarara mwaqinta Sisasira mwavanaqaa qumwatarenta vura.

² Saante toqaqi suarivano mwirini nruvanta mwinravusua Sisasira qunama toraqi virenta vura.

³ Aarani vitanta mwinravusua nrai mwata rie nrai mwata rie sinta

tinta, Tenravu mwini uro naararo ntavave ori nrora qentana suvaito orira raaqu timwataanarove? Mwi oriva nrora orima vaiso, tinta.

⁴ Mwitaa timwase mwinravirusua nrinenta takuovaro ori qaqinani raaqu qaqini sova vaura.

⁵ Orivano mwitaama vauvanta takuenta mwinravirusua oriqi mwerane takuovaro vainti mwo qaraasa vaintivano tasuqu tuavaaqara ututo vaintiva mwiraqi sini saantaqi mwataqaa mwaura. Mwiva mwiraqi mwauvanta mwira takuenta mwinravirusua aato suvaro

⁶ mwiva tiro, Sia aatu siate. Sisasira Nasaretinyaara satarigaa rutaa vaintira nénravu mwira mpuaasi mwariavo? Mwiva sia mwaaqi mwaiso. Mwiva qaqima ntiviso. Nénravu takuaate. Mwaini mwira mwataanani siana mwaiso.

⁷ So mwaa kuara mwaqinta uro mwira nraaqiaravaravaqa, Pitaaravaqa, timwa nyiate. Mwitaama timwa nyiate. Mwiva naane ini ntuni Kariri mwatanimaviso. Nénravuvaqa mwini uro vinta mwira takuevarave. Ntaaru mwiva mwaitaro mwirara ininravu timwa nyura mate mwivama qovarama viso. Mwi kuara timwa nyiate, tiro.

⁸ Mwiva mwitaa tuvanta aatu sitantara tinta mwinravirusua Sisasira qunama toraqintai mwevane sanenta aarani vitanta sia mwosuavaqa timwa nyiraitinta vura.

RUKI

7

Tage nraase mwira mwaaquara tura

¹¹ ...Sisasiva mwo mwatusa mwira utu Neni mwatusani vuvanta mwira vaintivaravanovaqa vaaqara nraase qoravanovaqa Sisasira vataqinta vuvaro

¹² Sisasiva mwi mwatusara qentaqaa uro takuovanta mwi mwatusaraqintai nraase qoravano qutu vu vaintira mwarenta mwira qunarenta timwa tenta nrurama.

Qutu vu vaintiva tage nraase mwira mwaaquvano mwauvanta vaaqara nraase qoravano mwi nraaseravaqa mwasenta nruvaro

¹³ Sisasiva mwi nraasera takuovaro mwira mwuntusa nruvaro Sisasiva mwi nraaserara mpo se tiro mwirara tiro, Sia nataane, tiro.

¹⁴ Sisasiva mwitaa tiate uro qinkera tumwarovanta vaintinravuvano qinkera mwira mwarosua mwiraqaa mwataate mwauvaro Sisasiva tiro, araasa vaintio, ne riarra qaqi nti vuane tuko, tiro.

¹⁵ Tuvaro qutu vu vaintiva ntiviro quturaqintai ntiviro kuavaqa tuvaro Sisasiva mwi vaintira nrai nrora mwurama.

¹⁶ Sisasiva mwitaa suvanta vainti nraase qora esaa nroraqamase aatu itovanta Kotira utu tuaare renta tinta, Mpo paropeti vainti nroravano tiri vutaqaa govarama viso. Te Kotira nraaqiara suraro mwiva sia tiri pisaivave, tinta. Mwisua mwitaa tuvaro Sisasiva aira mwaro mwasaasava esaa Iutaa mwaatanivaqa Iutaa mwata mwataqa vau mwatusaniravaqa viro mwi kuava vitaro nritaro suvanta esaa mwi kuara riorama.

12

Kotira aatu aasu aatu sinta mwariate turama

⁴ Ni namwunaao, ini mwavana aasu rusesua sia mwisua aatu aatu siate.

Mwisua ini rusenta ini mwaranavaqa sia so rusevarave.

⁵ Né ntara aatuve sivara siavo? Saqe ne ini timwa nyiase. Né Kotira aatu aatu siate. Mwiva kempusaqa siva mwaitaro mwiva vainti mwo ruse mwiraqaantai so mwi vaintira qutu visua vuanani untu pisaisaro mwaiso. Eo, ne iniara tina, Né Kotira aatu aatu sinta mwariate tuko, tiro. Sisasiva mwi kuara turama.

Vaaqara irainara mwatato vaintirara turama

¹⁵ ...Sisasiva esaa vainti nraase qora timwa nyiro tiro, Né surauri mwariate. Né vaaqara irainarave vaaqara monove mwarenta mwirara nroraqamase nau riaqi vivo. Né vaaqara irainara mwatate so mwaiqi vuaraarave tivo. Vaaqara irainaravano sia ini saisaqa siranta né suqemase mwaiqi vivarave, tiro.

¹⁶ Sisasiva mwitaa timwate mwiva mwo kuaqaa nuase timwa nyiro tiro, Vainti mwovano vaaqara irainara mwatova sarasaapa mwo utuse mwiraqaantai vaaqara sarasaapa mwase

¹⁷ nrai timwase rie tiro, Ne ntaa nraavuraqive mwaa sarasaapara mwataasarave? Esaa ni nraavuqi sarasaapavano suaiqa siso, tiro tuvo.

¹⁸ Mwitaa timwate mwiva qava tiro, Saqe ne esaa nraavu nuquraasena qava nrora nraavu vaaqara nraavu soqasena mwiraqi sarasaapavaqa mwitaa si irainararavaqa mwataase.

¹⁹ Ne mwi airara taiqa sena mwitaa tiase, Ne suqema mwauko. Vaaqara sarasaapavaqa vaaqara irainaravaqa vaisana ne vaaqara isi qaqi mwaiqi vina mwaa sarasaaparavaqa nramaivaqa nramwaqi vina suqemase mwariasarave tiase, tiro.

²⁰ Mwi vaintiva mwitaa tuvaro Kotiva mwira timwa mwiro tiro, Sia ri vu aato vaisarave. Mate enaqi re qutu vinarave. Re qutu viraro rena tutaase tiana irainarara mwovano

mwi irainarara mwaraanarove turave, tiro.

²¹ Sisasiva nraase qora mwitaa timwa nyiro mwi kuara taiqase mwiva mwisuara tiro, Vaintivano soqaara aasu nau riasi viro esaa soqaa vaagara mwatataiva mwairaro Kotiva mwi vaintirara tiro, Ri soqaa qumina irainarave. Ne takuaukara re mwaaqu vainti mwariaro. Re qaqi qutu vinarave tianarove, tiro. Sisasiva mwi kuara mwitaa turama.

15

Raumpirima vu vaintirara

Sisasiva mwaa kuara timwa te tiro:

¹¹ Nraaru vainti mwovano qora nraaqiara taarama mwatatoa mwauvaro

¹² naantiaraava mwaitaro nrai qorara tiro, Naantiara re ni miase tina irainarara mate vaa miane, tiro. Mwitaa tuvaro mwira qova nrai mwato irainarara nuqaaqamase nrai nraaqiaratana mwora mwirowa mwora mwirowa suvaro

¹³ mwira mwaaqu naantiaraava pataqaa mwaitaro mwira qova nrai mwi irainarara mwosua nyiro ori mwarero untu niarani mwo mwatani mwariase tiro vura.

Mwiva niarani mwo mwatani viro mwini mwaitaro mwiva sia suqe vaintinravuvaqa mwariqiro viro

¹⁴ nrai ori uro taiqa sero. Mwira orivano taiqa vuvaro mwauvaro mwi mwatarani sia saravaqa vaunani nrora qaaranovaro

¹⁵ mwiva mwaaqu vainti mwaitaro mwi mwatanaasua mwo vaintiqaa aira mwarorama. Mwiva mwo vaintiqaa aira mware mwauvaro mwirara uro quara sara nyiane tuvaro

¹⁶ mwiva quara sara nyiro tiro, Mpo, nevaqa quara sara viti nyura nraataarave tuvaro mwira sara mwiari vaintiva sia mwauvaro

¹⁷ nraataa suvaro mwi vaintiva mwariro aato tusero nau riase tiro, Ni nkora saiqa vaintivaravano vaaqara sarasaapa nre mwariavana

ne mwaanto mwaitana sara nraataa sisana mwauko.

¹⁸ Saqe ne nena nkova sinani nanena vuase. Ne uro nanena mwirara mwitaa tiase. Ni nko, ne Kotira vuqaavaqa ri vuqaavaqa qaqiraqa si airara mwarauko.

¹⁹ Ne mwitaa sinarara tina, ne sia so ri nraaqiara suqeva mwariasarave, Ne ri saiqa vainti aasu mwariasarave. Ne uro nanena ni nkora mwitaa tia mwiase, tuvo.

²⁰ Mwi vaintiva mwitaa tiasero mwiva ntiviro nrai qova sunani nrurama.

Mwiva mwini aarani viro mwira qora nraavu mwataqa nruvaro mwira qova mwira mwutu takue mwiva mwirara riariamase sanero uro mwira mwaaqu navaatavuse mwira suvuqamase mwauvaro mwira mwaaquvano tiro,

²¹ Ni nko, ne Kotira vuqaavaqa ri vuqaavaqa qaqiraqa si airara mwarauko. Ne mwitaa sukavara tina, ne sia so ri nraaqiara suqeva mwariasarave, tuvo.

²² Mwitaa tuvaro mwira qova nrai aira mwaro vaitirara timwa nyiro tiro, Né uro tuavaqa suqera aasu mwaqinta mwiri mwira mwiate. Saantavavaqa iraravaqa mwasenta sumwataate.

²³ Purumakau nraativaqa rusenta suntaate. Mate mwaasua mwirara riariama saare.

²⁴ Ni maaquvano qutu viso tukaro qaqi nrinairo. Ni nraaqiaravano raumpirima viso tukaro qaqi qovarama viso, tuvo. Mwira qova mwitaama timwase riariamase sarasaapa mwase mwisua mwira vaasua utunurama.

²⁵ Mwisua mwira vaasua uti mwauvaro mwira vasaava saiqaqintai nrinero riovanta

²⁶ isi ti mwauvaro riero mwiva nrai qora aira vainti mwo mwira riovaro mwiva mwitaa tiro,

²⁷ Ri qatavano mwevantai nrinairo ri qova mwirara riariamase purumakau nraati rusero sunta mwataiso. Mwiva ri qata suqemase vitase mwitaa riariamase mwaiso, tuvo.

²⁸ Mwitaa tuvaro mwira vasaava mwauvaro rara itovaro igiru tusero sia nraavuqi virero mwaatani mwauvaro mwira qova mweva nero mwira sapara suvaro mwira mwaaquvano mwitaa tiro,

²⁹ Ne vaaqara isi ri aira mwarenta mwaitana sia ne mwo enavaqa ri kua anuauko. Ne nena tontivaravaqa riariama saare tukara re sia memeraa nraati mwonku nuqutu sera ni miaro.

³⁰ Mwaava ri mwaaquvano nraaserara nuaararo mwaitaro mwiva re mwiana irainarara mwarero untu taiqase untu nane nrisarama re mwirara purumakau nraati suqera qumina mwirara nuqutu sera mwiaro, tuvo.

³¹ Mwitaa tuvaro mwira qova qao tiro, Ni maquqo, re nivaqa mwariaravave. Ne mwu irainarara tentatana mwataunarave.

³² Ri qatavano qutu viso tukaroma qaqi nrinaiso. Mwiva raumpirima viso tukaroma qaqi qovarama viso. Mate te mwirara riariamase mwariare, turama. Sisasisiva mwi kuara turama.

16

Sisasisiva Rasarusirara tu kuara

¹⁹ Sisasisiva mwitaa timwa sero mwiva mwo kua nraase qora ntu nusua timwa nyiro tiro, Vainti mwovano vaaqara irainara mwatatova suqe tuavaaqa nukutova mwo nrau mwo nrau suqe su sarara aasu nretaro mwauvo.

²⁰ Mwi vaintiva mwi sarara aasu nretaro mwauvaro vainti mwovano mwira utu Rasarusiva mwauvanta mwosua mwi vaintira vitenta uro vaaqara irainara mwato vaintira gentaqaa i sovaro mwiva mwinto mwauvo. Mwi vaintiva sia irainaravaqa mwato vaintiva mwaaqu vaintivano mwauvaro nrumwaaravano esaa mwira mwavanamaata vauvaro

²¹ mwi vaintiva mwaitaro vaaqara irainara mwato vaintiva sara nretaro viti piso sarara mwi sarara aasu nrarero mwauvo. Sia irainara mwato vaintiva mwinto mwitaa

mwauvanta vairi mwonravuvano vitare nritare sitanta mwira nrumwaara mposu nrorama.

²² Sia vaaqara irainara mwato vaintiva qutu vuvanta naavunyaasua mwira vita mwarenta uro Avarahaamuva nrai saivaqava mwaunani i senta. Mwira uro i sovaro mwinto mwauvaro

²³ vaaqara irainara mwato vaintiva mwivavaqa qutu vuvanta mwira mwataqi qunama tovaro mwiva qutu vusua mwaaqani mwaitaro qara nuase mwauvo. Mwitaa mwaitaro mwutuni takuovaro Rasarusiva mwinto Avarahaamuravaqa mwaitaro sugema mwauvo.

²⁴ Mwinto mwitaa mwauvaro mwiva Avarahaamurara saparamase tiro, Avarahaamuo, tiri qo, niara mpo timwa mataane. Re Rasarusira vusi tiraro mwiva uro nrai saqu nramaiqi naasero untu ni maaqiriqaa mwatairaro ni maaqirivano sumpama vuarive. Ne nrora tia itairaqi mwarinama qara nina mwauko, tuvo.

²⁵ Mwitaa tuvaro Avarahaamuva qao tiro, Ni mpaio, re riaane. Re nraaru qaqi mwau enara suqe irainara mwate mwauro Rasarusiva sia suqe irainara aasu mwatovave. Mate mwiva mwaanto mwaitaro sugema mwaisara re mwinto mwaitara qara nira mwariaro.

²⁶ Re qava rie mwaiqe mwo kua ri timwa mwiase. Re mwariaranta te mwauro qina nraravano vutana vaiso. Mwaintai vuaso mwintai nriaso tiro Kotiva qina nrora mwataiso, tuvo.

²⁷ Avarahaamuva mwitaa tuvaro mwi vaintiva tiro, Mpo tiri qo, re Rasarusira vusi tiraro mwiva ni nkora nraavuqi uro mwaitaro

²⁸ ni nkata mpasaa nkuaanania saquru timwa nyiarive. Mwisuavaqa mwaini ita virani nrivo, tuvo.

²⁹ Mwitaa tuvaro Avarahaamuva qao tiro, Mosesivavaqa paropeti vaintivaravaqa qumwaarara to

kuava vaiso. Mwisua mwi kuara so rieverave siavo, tuvo.

³⁰ Mwitaa tuvaro qaqi mwau enara vaaqara irainara mwato vaintiva tiro, Siave, tiri qo, Avarahaamuo, qutu vuari vaintiva uro nane timwa nyisanta mwisua mwira kua rietanta qaqiraqa si airara pisevarave siavo, tuvo.

³¹ Mwitaa tuvaro Avarahaamuva qao tiro, Mwisua Mosesira kuavaqa paropeti vaintivara kuavaqa sia rientente, qutu vuari vaintiva uro nane tiari kuaravaqa mwisua sia so rieverave siavo turave turama. Sisasisa mwi kuara turama.

22

Sisasira navaatavu sora

⁴⁷ Sisasisa mwini mwaitaro kua qaqi ti mwauvanta vaaqara vaintivano nrinora. Sisasisa nraaqiara 12 nravuqintai Sutaasiva vaaqara vainti ntita mware mwiva naane mwisua ntuni nrero Sisasisa mwaunani nrinero uro Sisasisa mota nare uti mwauvaro

⁴⁸ Sisasisa tiro, Sutaasio, re ni mota sera ni mwataqi mwatatai nraaqiarara nramwutaa ntuqaave ni qovarama senarave? tiro.

⁴⁹ Sisasisa mwitaa tuvanta mwira nraaqiaravara mwira vaqamase mwausua takuovanta mwisua Sisasisa navaatavu sarenta uti mwauvanta mwinravusua Sisasisirara tinta, Nrora vaintio, tenravu paipaqontai mwisua tuqu saanarave? tinta.

⁵⁰ Sisasisa nraaqiaravaravano mwitaa tuvaro mwinravusuaqintai mwovano Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua vunyaa vainti aira vainti mwo tuquse mwira aato tuqu sovaro untu nuvaro Sisasisa sove tiro

⁵¹ timwase mwi vaintira aatoqaa nrai saqu mwatataro mwira aatovano tavana vura.

⁵² Kotira aira mwara mwate mwau vaintisua mwisua nroranravuvanovaqa, Kotira nraavuqaa naqisi mwau kiripuvanovaqa, nrora vainti mwonravuvanovaqa, mwisua

Sisasira navaatavu sare nrusuara Sisasisa tiro, Né kamaanira vaqamase naquari vaintira votaamase navaatavu sarentave né paipavaqa saavuvaqa mware nriavo?

⁵³ Ne ini vaqamasena mwo nrau mwo nrau Kotira nraavuqi mwaiqina vi mwaukanta né sia ni navaatavu saarave. So mate mwaa enava ini enama vaiso. Mate rupisiqi mwariari irainava kempusaqama sianarove, tiro.

23

Sini tosani ruto vaintiva kua tura

³⁹ Kamaanira kua anuo vaintiva mwovano sini tosani rutova mwivavaqa Sisasisa sia suqe kua timwa mwi tiro, Qutaave re Mesaia vaintivano mwariaro? Re renavaqa tiritanavaqa saisaqa siane, tiro.

⁴⁰ Mwitaa tuvaro kamaanira kua anuo vaintiva mwovano qao tiro, Re siave Kotira aatu siaro? Mwisua tiritana votaamase mwiravaqa rutaavo.

⁴¹ Mwisua tiritana so rutaavo. Mwisua tiritana sia suqe aira saara tiritana rutaavo. Mwi vaintiva sia qaqiraqa si airara mwaraivave, tiro.

⁴² Mwitaa tiase mwiva Sisasisirara tiro, Sisasio, ri nroraqama saari enaraqaa re niaravaqa riaane, tiro.

⁴³ Mwitaa tuvaro Sisasisa tiro, Ne ri timwa mwiarira riaane. Mate re nivaqamase suqe mwatusani mwarinarave, tiro.

Sisasisa qutu vura

⁴⁴ Mwitaa tuvaro suarivano mamatama nruvaro mwiraqaantai rupisima vuvaro sia suarivano itovaro rupisi aasu rutovaro suari tukiviro 3 kirokuqaa suvaro qava ataama vura.

⁴⁵ Ierusalemi mwatusani Kotira nraavuqi tausa votaama vuraqi nrora vaaqa siritova vutaqaa nrai nuqe vuvaro

⁴⁶ Sisasisa satariqaa mwaitaro nroraqamase oi aai tiase, tiro, Ni nko, ni mwarana mwaraane, tiro. Mwitaa tiase Sisasisa qutu viro.

⁴⁷ Sisasisa qutu vuvaro naqu vaintisua qiata vaintivano Sisasisa

mwitaa sura takuero Kotira utu tuaarere tiro, Qutaama mwaa vaintiva sugema nrue mwai vaintivave, tiro.

⁴⁸ Mwitaa tuvanta mwo susua mwi irainarava qovara sura takuarenta suntu nukaama vusua mwisua mwaitanta takuama senta mwiraqaantai mwisua nyari mwaqaani nyari mwaqaani nanenta vitanta mwuntusa sia suqe suvanta nyari mwuntusa nuqutuse vura.

⁴⁹ Mwisua vuvanta Sisasira vataqi nrue mwau nraase qorasuavaqa, nraase mwonravu Kariri mwaitantai Sisasira vataqi nrue mwausuavaqa, mwisua niarani mwaitanta mwi irainarava qovara sura takuora.

24

Emeasi mwatusaniara vu vaintitanasuara tura

¹³ Mwi enaraqaa Sisasira nraaqiara taaratanavano mwo mwatusa Emeasi mwatusani virenta vura. (Taputantai voqaama Veqaurani voqaama mwira votaama Ierusalem vauvaro Emeasi mwatusa vaura.)

¹⁴ Mwitana aarani vitanta Sisasira ruso kuara timwaqi vinta.

¹⁵ Mwitana timwaqi vuvaro Sisasiva nrai nrinero mwitana vaqamase uro vuvanta

¹⁶ mwitana Sisasira takuenta sia mwira qintutama takuaraitinta, mwo vaintivanove tuvaro

¹⁷ Sisasiva mwanara tiro, Netana aarani nritantama nara kuave nrai timwa mwi nrai timwa mwi vi mwariavo? tiro.

Mwitaa tuvanta mwanara uro mwiraqaantai mwaitanta mwuntusavano sia suqe suvanta mwaura.

¹⁸ Mwovano Kiropaasiva Sisasira mwata rie tiro, Mwaa enara vaaqara vaintinravuvano mwiri Ierusalem ni mwariavara re nkuainkuvanove nanau qovarama vi kuara siave riaaro? tiro.

¹⁹ Mwitaa tuvaro Sisasiva, Nara kuave? tuvanta mwanara tinta, Sisasira Nasaretinyaara kuave. Mwi vaintiva paropeti vaintivano

mwaitaro Kotira vuqaavaqa nraase qora ntuqaavaqa nrora aira mwaitanta suqe kua aasu tirave.

²⁰ Mwiva mwitaa si mwarisanta Kotira aira mwara mwate mwaria vaintisua mwisua nrora vaintivaravanovaqa, tiriqaa naqisi mwariasuavaqa, mwisua kamaanira mwira mwiavaro mwiva mwira rusaate tisanta mwira niriqontai satariqaa rutaarave.

²¹ Te ntaaru mwi vaintirara Kotira mwira titaisaro mwiva mwo mwanasua aatarase tiri Isaraari mwanasuaqa naqisiarivave tunarave. Kua mwovaqama vaiso. Mwira rusaavaro mate taaramo ena nritaraiso.

²² Mate tetana nraasenravuvano tia kuara rienta isarama vuro. Mwinravusua ota toqaqi mwira qunama taaraq uro nenta sia mwira mwavana takuaavo.

²³ Mwi nraavusua uro nanenta mwiri tiri timwa timwi mwitaa tinta, Naavunyaasua tirinravuara mwiva qaqima mwaiso, tiavo, tiarave.

²⁴ Nraasenravuvano mwitaa tiavanta tirinravuqintai mwo vaintinravuvano mwira qunama taaraq uro vi uro takuaavaro nraasenravuvano tia kuava mwivauma vaisanta mwinravusuavaqa mwira mwavana sia takuaarave, tinta.

²⁵ Mwitana mwitaa tuvaro Sisasiva mwanara timwa nyi tiro, Siave initana vu aato vaiso? Ntaaru paropeti vaintivaravano timwato kuara netana mwi kuara qutaave tiataara vaisanta netana qasomase mwi kuara rie mwariavo.

²⁶ Netana siave riaavaro Kotiva titaari vaintiva mesaia vaintivano itavi irainarara mwaraq viro mwiraqaantai nraaqamavi kempusa vaintivano mwarianarove, tiro.

²⁷ Mwitaa timwase Sisasiva Mesaia vaintiara Kotira vukuqi qara qumwaara rato kuara mwanara timwa nyirero tosarero Mosesira vukuqintai timwa nyiqiro viro paropetivara vukuqintai timwa nyiqiro vura.

²⁸ Mwitaa ti mwauvaro mwitana virenta su mwatusava mwataqaa vauvaro Sisasisa aarana qaqi virero votaama uti mwauvanta mwitana qao tinta,

²⁹ Mate ena sianarove. Pisera tiritanavaqa vaitaane, tuvaro Sisasisa mwitanavaqa mwairero nraavuqi vura.

³⁰ Sisasisa nraavu mwiraqi mwaitaro sara taintaqaa mwitana vaqamase mwataqaa mwai Kotirara sugeve timwase mpereti sara uvegase ntusamase nyuvanta mwitana vu aato qintutama vuvanta qintutama rienta

³¹ mwitana mwira qintutamase takuovaro Sisasisa mwitana ntuqaantai qumpau vura.

³² Sisasisa qumpau vuvanta mwitana nrai timwa mwi nrai timwa mwi tinta, Mpo, mwiva aarana nritaro Kotira vukuqintai kua tiritana timwa timwi mwaisaro qutaama tiritana mwuntusaqintai suqe siso, tinta.

³³ Mwitaa timwase mwitana vaavaama ntivinta mwiri nane Ierusalem uro Sisasisa nraaqiara 11 nraavu mpuaamase takuovanta mwinravusua mwo vaintinravuvaqa suntu nukaama mwainta tinta,

³⁴ Nroravano qutaama qava qaqi ntiviso. Saimoniva mwivama mwira takuaivo tuvanta

³⁵ mwitanavaqa aarani nruenta takuorara mwisua timwa nyi tinta, Mwiva mpereti sara uveqa saisanta mwiraqaantai tetana nrora vainti qintutama takuaunarave, tinta.

Sisasisa nrai nraaqiara ntuqaa qovarama vura

³⁶ Mwitana kua mwisua timwa nyi mwauvaro vaavaama nroravano mwivama qovarama viro mwisua aaqani ntivi tiro, Ini mwuntusavano qisaaqama vasiarive, tiro.

³⁷ Mwitaa tuvanta mwisua nroraqamase aatu si tinta, Vaanavano qovarama viso, tuvaro Sisasisa mwisuara tiro,

³⁸ Né narare aatu si mwariavo? Né nararave niara taara aato nauri rie mwariavo?

³⁹ Né ni iqu saqu takuaate. Ne mwivama suko. Sia vaanavano ni votaamase mwativaga mwusaarivaqa vaiso, tiro.

⁴⁰ Mwitaa timwase mwiva nrai iquvaqa saquvaqa tia nyuvanta

⁴¹ mwisua mwoqamase riaria sinta saqu nunkinkiraarate tinta, Sia mwirara qutaave tiare, tuvaro Sisasisa mwisua mwata rie tiro, Sara nraariva vairove? tuvanta

⁴² tavusa suntatora pataqa mwira mwuvaro

⁴³ Sisasisa mwisua ntuqaa mwaitaro mwarase nrora.

⁴⁴ Sisasisa tavusa nramwase mwisua timwa nyi tiro, Ntaaru ne inivaqa mwaitana ne mwaa kuara ini timwa nyurave. Niara ntaaru Mosesiva vukuqi qumwaara rato kuarave, paropeti vaintivaravano qumwaara rato kuarave, Saami vukuqi qumwaara rato kuarave, ne ini timwa nyitana mwi kuava mwivauma vasianarove, turave, tiro.

⁴⁵ Mwitaa timwase mwisua Kotira vukuqi qumwaara rato kuara qintutamase riaate tiro Sisasisa mwi kuara mwi kuara mwisua timwa nyi tiro,

⁴⁶ Mwaa kuara qumwaara ratorave, Mesaia vaintiara mwiva ita vuari irainara mwaqi uro qutu viro taaramo ena mwari qava qaqi ntivuanarove.

⁴⁷ Mwiraqaantai né ni airara ni utuara rietantama nraase qora timwa nyiqi vitanta sia suqe si aarara pisaivaro Kotiva né sia suqe airara mware kuara nrunka nyataanarove, tiare. Mwi kuara timwa nyiqi vitanta Ierusalem ni naane mwi kuara timwa nyiqi vinta mwiraqaantai mwo mwatanaasua mwo mwatanaasua timwa nyiqi vuata.

⁴⁸ Nénravu nénta ntuqaantai mwi airara mwi irainarara takuaarave.

⁴⁹ Ni nkova nrai saqu iqiqa mwatero nena ini nyirerave tiarinara nevano mwira titaariro

tukuarive, Né mwaa mwatusaraqi
mwaiqi vivaro naavuntai mwiva
tukiro iniqaa mwaitaroma ini
kempusa nyianarove, tiro.

Sisasiva naavuni vita mwarora

⁵⁰ Sisasiva mwitaa timwase mwiva
mwisua ntita mware Ierusaremi
mwatusa mwini se Vetaani
mwatusani uro ne nrai saqutana
tuaarerase mwisua suqema nyate.

⁵¹ Sisasiva mwisua suqema nyate
mwaitaro mwiva mwisua mwini
sovaro mwira naavuni vita
mwarora.

⁵² Sisasiva naavuni vuvanta
mwira nraaqiaravara mwini so
vaintivarasua suqe suvanta mwiri
nane Ierusaremini vinta uro mwini
mwaitanta Kotira nraavuqi uro
Kotira utu tuaareraqinta vi mwaura.

IONI

3

Nikotimasiva Sisasira uro takuora

¹ Parasi vainti mwovano mwauvaro mwira utu Nikotimasira.

Nikotimasiva Iutaa mwatanaasua ntarunyaa vainti mwaura.

² Mwiva mwariro enaqi uro Sisasira takuero tiro, Mwaara ti mwariara vaintio, te takuauraro Kotiva ri titaisarara tira, re mwaara kua ti mwariarava nrira siaro. Sia Kotiva ri saisaqa sitirina, re siana nrora aira mwararatirinao, tiro.

³ Mwiva mwitaa tuvaro Sisasiva mwira timwa mwiro tiro, Ne qutaa kua tiarira riaane. Vainti nrora tuaiva mwairaro mwira sia qavavaqa mwatatairere, mwi vaintiva siana Kotiva naqisiari mwatusara so takuaanarove, tiro.

⁴ Tuvaro Nikotimasiva qao tiro, Ntataa sirarove nrora tuai vaintira qava mwatataanarove? Mwiva qava nrai nrora visosaqi viqetairarove mwira nrova mwira qava mwatataanarove? tiro.

⁵ Tuvaro Sisasiva tiro, Ne qutaa tuko. Nramaiqi mwatataariva mwairaro sia Kotira Mwananavano mwira qava mwatatairaro mwiva sia Kotiva naqisi mwatusarani vuanarove.

⁶ Mwavana mwataava nrai mwavana mwataara aasu mwatatairave. Mwananavano mwarana aasu mwatatairave, tiro. Ini qava mwatataari kuarara ne ri timwa mwukara re mwi kuarara isaramave vuaro? Sia mwitaa siane. Ne mwo kuaqaa nuase ri timwa mwirenave. Saaravano titaro mwini mwini vuataa sisaro viso.

⁸ Saaravano tuqi visara re sia mwira takuaraitira, re mwira quka aasu rianarave. Re saaravano nriari osararave mwiva vuari osararave sia qintutama riaaro. So Kotira Mwananavano mwatatai osarava mwira votaama vaiso, tiro.

⁹ Sisasiva mwitaa tuvaro Nikotimasiva tiro, Ntataama serove mwitaa sianarove? tuvaro

¹⁰ Sisasiva tiro, Re Isaraari mwatanaasua mwaara kua timwa nyi mwariarave mwaitarove mwi kuara sia qintutama riaaro?

¹¹ Ne qutaa tuko. Te qintutama riauna kuara ini timwa nyi mwauko. Mwitaa suravanta né sia tiri kua qintutama riaavo.

¹² Ne mwatanyaa irainara ini timwa nyukanta né mwirara sia qutaa kuave tiavo. Né mwitaa tiavana ne naavunyaa irainara ini timwa nyiarinta, né ntataamase mwi kuara so qintutama rieverave?

¹³ Sia vainti mwovano naavuni Kotiva mwainani virave. Ne aasuma mwintai tukuko. Ni mwataqaa mwatataiva ne nraaru naavuni mwarivarave.

¹⁴ Nraaru ini saivaqava Mosesiva qumina mwatani mwaitaro kuanira mwarana oriqaantai utuse mwira satari ratoraqaa tuaare rasorave. (Nraase qoravano mwira takue sia qutu vuata tiro, Mosesiva mwitaa surave.) So ne mwataqaa mwatatai nraaqiarava ne mwariarinta nraaru Mosesiva kuanira mwarana utuse mwatonemase nivaqa satariqaa tuaare rasaivanta

¹⁵ nraase qoravano niara qutaa mwivave tisua sia qutu vinta taiqa viraitinta, mwisua esaa ena esaa ena qaqi mwariqi vivarave, tiro. Sisasiva mwitaa turama.

¹⁶ Kotiva mwataqi mwariasuara mwoqamase mwuntusa nisarora tiro, mwiva nrai mwaaqu nkuaiqa mwatataira tiri tivira. Mwitaa sirara tinta, nraase qoravano mwira mwaaquara qutaave tisua sia qutu vinta taiqa viraitinta, mwisua esaa ena esaa ena qaqi mwariqi vivara.

¹⁷ Kotiva nrai mwaaqu titovaro mwiva sia nraase qoraqaa kua mwatarero tukiso. Nraase qoravano suqema mwariate tiro, mwiva tukura.

¹⁸ Mwovano mwira mwaaquara qutaa mwivave ti mwarirava mwivama sia kua mwaraanaro. Mwovano mwirara sia mwivave ti mwarirava mwivama nrora kua mwaraanaro. Mate mwaa enara

Kotiva ko timwase mwi vaintira qoririma saira. Mwi vaintiva Kotira mwaaqu nkuaiga mwatatairara sia guta mwivave tira saara Kotiva mwira qoririma saira.

¹⁹ Mwaa irainarara saara kua vasianaro. Tomwavano mwataqi tukuvanta nraase qoravano sia mwira riaria siraitinta, mwisua rupisi sirara riaria sinta mwariara.

²⁰ Sia suqe sia vaintisua mwovano mwovano nramwutaaqa sitanta sia mwi tomwara riaria siraitinta, mwisua sia tomwavano mwainani vuara. Tomwavano tiri sia suqe aira ataa timwataaso tinta sia tomwavano mwainani vuara.

²¹ Mwisua mwitaa siavaro guta aira mware vari vaintiva sia aatu siraitiro, tomwavano mwainani vira. Mwiva visaro tomwavano mwira aira ataama mwataisanta nraase qoravano takuaavaro mwi vaintiva Kotira kua rietaro Kotira aira mware mwaira.

9

Sisasiva vu qimpo vaintira vu mpaيرا sora

¹ Sisasiva vitaro takuovaro vainti mwovano nrai nrora visosaqintai vu qimpa vuva mwauvanta

² Sisasira vaintivaravano Sisasira mwata rienta tinta, Mwaara kua tiara vaintio, ntavave qaqiraqa si irainarara mwasaisarove mwaa vaintira vu nrai nrora visosaqintai vu qimpa viva mwaiso? Nraive siso mwira nrosua qosuave qaqiraqa si irainarara utu saavarove mwira vuvano qimpa viso, tinta tuvo.

³ Sisasira vaintivaravano mwitaa tuvaro Sisasiva qao tiro, Sia nrai qaqiraqa si irainarara mwaraira saara mwira vu qimpa viso. Siam mwira nrosua qosua qaqiraqa si irainarara utu saavaro mwira vu qimpa viso. Né mwi vaintiraqi Kotira kempusaqama aira takuaate tiro, mwira vuvano qimpa viso. Kotiva ni nti mataisana ne tukukavave.

⁴ Te Kotira aira ataa siarinto mwarare. Ena siraro sia mwo vaintivano aira so mwaraanarove.

⁵ Ne mwataqe mwaitana tomwavano itainema sena ne itamaqina vuariro mwataqi mwaisua so takuevarave, tiro tuvo.

⁶ Sisasiva mwitaa timwa sero mwataqaa taara visise taaraqontai soraqamase mwiti vainti vuqaa naatauruse mwirara tiro,

⁷ Re Siromi nramaiqi untu rena vuri siqama saane, tiro. Sisasiva mwitaa tuvaro mwi vaintiva Sisasiva tunema untu nrai vuri siqama sovaro mwira vuvano mpaيرا vuvaro mwi vaintiva mwintai untu nane so takuamaqi nrurama.

⁸ Mwiva so takuamaqi nri mwauvanta mwira nraavu mwataqa mwausua takuovaro aara tosani mwaitaro pata irainara nivaqa miate ti mwau vaintiva qaqi nruvanta mwisua mwira takuenta tinta, Nta vaintivave nrise? Aara tosani mwaitaro pata irainara nivaqa miate ti mwau vaintivave nrise? tinta.

⁹ Mwisua mwitaa tuvanta mwonravuvano tinta, So mwi vaintiva mwivave, tuvanta mwonravuvano qao tinta, Mwovanove. Mwira vuri votaa siva nrise, tuvaro mwi vaintiva nrine tiro, Ne mwaa mwivama suko, tiro tuvo.

¹⁰ Mwi vaintiva mwitaa tuvanta mwisua mwira mwata rienta tinta, Ntataama saisarove ri vuvano mpaira viso? tinta.

¹¹ Mwisua mwitaa tuvaro mwiva timwa nyiro tiro, Vainti mwovano mwira mwutu Sisasiva mwiva taara visise soraqamase ni mpuqaa naatauruse niara tiro, Siromi nramaiqi untu rena vuri siqama saane, tisana ne untu siqama saukaro ni mpuvano mpaira visana ne so takuamaqina nruko, tiro.

¹² Mwiva mwitaa tuvanta mwisua mwira gava rienta tinta, Mwi vaintiva ntaini visare nraro? tinta. Mwisua mwitaa tuvaro mwiva tiro, Nrai ntainive vivaaso? Ne siavaqa takuauko, tiro.

¹³ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua nraaru vu qimpo vaintira vita

mwarenta uro Parasi
vaintivaravano mwaunani vurama.

¹⁴ Sisasisa mwaara kua tu
enaraqaa soraqamase mwi vaintira
vu mpaire sorama.

¹⁵ Mwisua Parasi vaintivaravano
sunani vitaqi uro sovanta Parasi
vaintivaravano mwi vaintira mwata
rienta tinta, Ntataama saisarove ri
vuvano mpaire viso? tuvaro mwi
vaintiva tiro, Mwiva soraqamase ni
mpuqaa naatauru mataisana ne
untu nena mpuri siqama saukaro ni
mpuvano mpaire visana ne so
takuauko, tiro.

¹⁶ Mwiva mwitaa tuvanta Parasi
vainti mwonravuvano tinta, Mwi
airara mwaraiwa mwaara enaqaa
mwitaa siso. Mwiva mwaara
enaga sia mwitaa siataara vasisaro
mwiva kua qaanuase mwitaa siso.
Mwitaa sisorara tiro, mwi vaintiva
sia Kotiva sinani tukivave, tinta.
Tuvanta Parasi vainti
mwonravuvano qao tinta, Ntataama
serove qaqira vaintivano mwi
airara nrora mwarai airara so
mwaraanarove siso? tinta. Mwitaa
timwa senta mwonravuvano mwo
kua tuvanta mwonravuvano mwo
kua tinta.

¹⁷ Parasi vaintivaravano qava
mwira mwata rienta tinta, Mwiva ni
mpu mpaire sairave tianarave. Mwi
vaintirara re nara kuave tiaro?
Mwiva ntataama mwai vaintivave
ri vu mpaire saiso? Re tiri timwa
tivivage riaare, tuvaroma vainti
mwiva tiro, Mwiva paropeti
vaintivano mwaiso. Kotiva mwira
saisaga sisaro mwiva aira mware
mwaiso, tiro.

¹⁸ Mwitaa tuvanta Iutaa
vaintivaravano sia mwira kuara
qutaa kuave tiarera mwi vaintirara
tinta, Re muna titara ni mpu mpaire
viso tiaro. Nraaru sia ri vuvano
mpaire vurave, tinta. Mwitaa timwa
senta mwisua mwira nrosua qosua
sapara suvanta

¹⁹ mwitanavano nruvanta
mwisua mwitana mwata rienta
tinta, Mwaa vaintiva initana
nyaaquve siso? Qutaave mwira
nrora visosaqintai vu qimporave?

Ntataama saisarove mwira vuvano
mpaire visarove takuaise? tinta.

²⁰ Mwisua mwitaa tuvanta mwira
nrosua qosua tinta, Mwaa vaintiva
tiritana mwaaquve. Mwira vuvano
nraaru visosaqintai qimporave.

²¹ Nrai ntataa saisarove mwira
vuvano mpaire viso? Nrai ntavave
mwira vu mpaire saiso? Mwiva
nrora tuaivave. Né nénta mwira
mwata riaate. Mwiva so ini timwa
nyianarove, tinta.

²² Mwira nrosua qosua Iutaa
vainti nrora vaintivara aatu sitanta
mwitaa turama. Nraaru Iutaa
vaintivaravano mwitaa kua
mwatate tinta, Vainti mwovano
Sisasirara mwiva Mesaia vaintivano
tiri saisaqama sirero tukivave tiaso.
Mwovano mwitaa tirarore, te mwira
irora sinta mwaara nrauvuqintai
mwira raaqu saararo mwiva
mweva ne esaara vuarive, turama.

²³ Iutaa vainti nrora
vaintivaravano mwitaa turara tinta,
mwira nrosua qosua Iutaa vainti
aatu sitanta tinta, Mwiva nrora
tuaivave. Né nénta mwira mwata
riaate, turama.

²⁴ Mwitavanano mwitaa tuvanta
mwisua qavavaqa nraaru vu qimpo
vaintirara sapara sinta mwirara
tinta, Re Kotira riaria siataarave.
Sisasisa sia suqe vaintive, tinta.
Mwisua mwitaa tuvaro mwi
vaintiva tiro,

²⁵ Sisasisa sia suqe vaintive siso
suqe vaintive siso sia ne qintuta
suko. Ni mpu qimpora mwiva
mpaire sorara ne mwirara aasu
qintuta suko, tiro.

²⁶ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua
mwira qava mwata rienta tinta,
Mwiva ri narave utiso? Mwiva rinta
ntataama setarove ri vu mpaire
saiso? tuvaro vainti mwiva tiro,

²⁷ Ne vaa mwirara ini timwa
nyukanta né siave riaavo? Né
ntataa si santave qava mwi kuara
riarentave tiavo? Névaqa mwo?
Névaqa mwira vaintivaravaqa
mwariarentave qava mwi kuara ni
mata riaavo? tiro.

²⁸ Mwiva mwitaa tuvanta mwisua
mwira nroraqamase irora sinta

timwa mwinta tinta, Qao, revano mwira vaintivano mwaitara mwira kua riaravave. Te tenta saivaqara Mosesira kua riaqi vuasuave.

²⁹ Nraaru Kotiva Mosesira timwa to kuara te mwi kuara riaqi vuasuave. Te Sisasirara qumina vaintive turo. Te mwiva mwintai nri osarara sia qintuta suro, tinta.

³⁰ Mwisua mwitaa tuvaro mwiva nrai saqu nunkinkiraara tero mpo se tiro, Ni mpu mpaira sai vaintiva mwiva mwintai nri osarara né siavaqa qintuta siavo?

³¹ Te riauraro Kotiva qaqira vainti kua sia riaivave. Kotira kua riasua Kotiva mwisua kua riaivave. Kotira utu tuaareraa vaintisua kua Kotiva riaivave.

³² Nraaru mwaa mwatara hoqarato enaraqaatairo sia vainti mwovano nrai nrora visosaqintai vu qipa vura mpaira sorave.

³³ Sisasiva sia Kotiva sinani tukuase titirina, mwiva sia so ni mpu mpairaitirinao, tiro.

³⁴ Mwi vaintiva mwitaa tuvanta mwisua mwira irora sinta tinta, Ri nrova qaqiraqa si airara mware ri mwatataivave. Re mwo? Re tirivaqave i mwaara kua timwa tivinarave siaro? tinta. Mwitaa timwa senta mwisua vainti mwira raaqu senta mwaatani pisorama.

³⁵ Mwisua mwira raaqu senta mwaatani pisovaro Sisasiva mwisua mwira raaqu senta pisorara riero

mwi vaintirara mpuaama takuero mwirara tiro, Mwataqi mwatatai nraaqiarara re qutaa mwivave tinarave siaro? tiro.

³⁶ Sisasiva mwitaa tuvaro mwi vaintiva mwira mwata riero tiro, Nrora vaintio, mwiva ntavave? Re ni timwa miqena ne mwirara qutaa mwivave tiase, tiro.

³⁷ Mwitaa tuvaro Sisasiva mwira timwa mwiro tiro, Re takue mwariara vaintiva ne mwivama riar ti mwauko, tiro.

³⁸ Sisasiva mwitaa tuvaro mwiva tiro, Nrora vaintio, qutaa re mwivave, tiro. Mwitaa timwa sero mwiva Sisasira vuqaa tori naquntaase mwira riarimase mwinto mwauvaro

³⁹ Sisasiva tiro, Ne nraase qora ntusama sirena mwataqi tukukavave. Vu qimpaisua takuaate tina, ne mwataqi tukukavave. Qaqi takuesua vu qimpa vuata tina, ne mwataqi tukukavave, tiro.

⁴⁰ Sisasiva mwitaa tuvanta Parasi vaintivaravano mwi kuara rienta Sisasira mwata rienta tinta, Tiri tivuve qimpa viso? tinta.

⁴¹ Mwitaa tuvaro Sisasiva mwisua timwa nyiro tiro, Ini vu qimpa visantavauma kuavano sia iniqaa vasianarove. Né tinta, Te so takuauro, tiarara tiro, kuavano iniqaa vasianarove, tiro. Sisasiva mwitaa turama.